

Kinnesäters "krutgubbe"

Janne, 95 år, går ännu till snickarverkstaden

Kinnesäters näst äldste invånare, Bror Oskar Jansson, Janne kallad, fyller 95 den 28 augusti. "En pigg åldring" är ett slitet uttryck, men här gäller det verkligen. "En kul gubbe" skulle man vilja säga, men det låter kanske för vanvördigt. Även det uttrycket kan gälla för sant.

Janne slår gärna upp språklådan och berättar om både framfarna dar och om livet omkring honom just nu. Tyvärr har synen på hans enda friska öga blivit starkt nedsatt de senaste två åren, men han går fortfarande gärna till snickarverkstaden och jobbar. För ett par år sedan satte han ofta av ut i skogen och letade reda på lämpliga ämnen av en till roliga gubbar och ramar. Numera får han nöja sig med att putsa snickerier som andra gjort. Han kan känna när ytan är tillräckligt fin – och han är noggrann.

Janne är född i Mölltorp men kom i unga år till Forsvik. Redan som åttaåring fick han följa med far till skogen och göra nytta för sig.

– Jag fick hänga på såga och sen kvista det fällda trädet, berättar han.

Ackordet var inte så fett. Sex öre per stock för nedsågning, kvistning och kapning. Var det riktigt stora träd kunde de två tjäna upp till 18 öre per fällning. Så småningom fick de garanterad dagspenning en krona för far och 60 öre för pojken.

□

– Jag tröttnade på det där slitet och for ut i världen och såg mig omkring. Jobbade med allt möjligt, jag var stenhuggare, kalkarbetare och vad som helst.

1903 kom han tillbaka till hemtrakten, då som beväring i Karlsborg. Han placerades vid det s. k. parkkompaniet vid ingenjörskåren och fick lära sig hur man bygger fältbroar och andra ingenjörjobb.

Så blev han rallare några år. Började vid banan Skövde-Axvall men där var förtjänsten så usel att han inte ens kunde betala maten för sig. Så Janne flyttade till bygget Vartofta-Tidaholm, den bredspåriga banan. Tack vare att det fanns en skicklig bas där blev förtjänsten god, så han stannade tills banan var färdig. Och då blev det Bohusbanan ett tag.

□

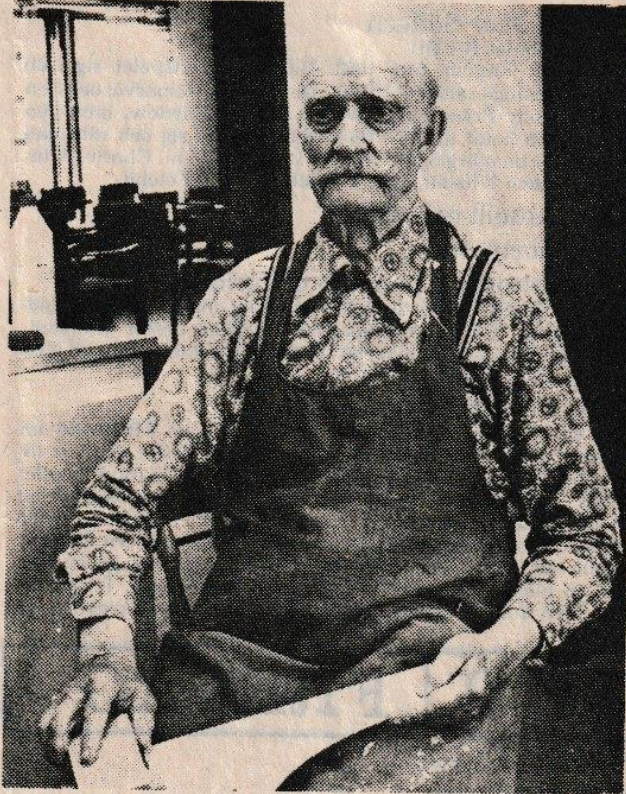
Janne och två kamrater prenumererade gemensamt på Skaraborgs Annonsblad för en årsavgift av 1:25. Den kom en gång i veckan och pojkarna fick ha den två dagar vardera i tur och ordning. Den som var i tur att ha den sist fick behålla tidningen.

Och så i mars 1906 fick Janne se en annons i bladet, där dåvarande Hällekis AB sökte kunniga kalkarbetare. Han sökte och fick platsen. Han blev kvar i firman till pensioneringen 1949 med 43 tjänstear på nacken.

– Jag fick göra praktiskt taget allting, berättar Janne. Jag var förstas kalkarbetare, men så kom de underfund med att jag kunde klara av det mesta och fick alla möjliga uppdrag, snickerier och transporter och allting mellan himmel och jord. Jag blev bas för insättningen av den första stora ugnen på Hällekis. Den var 105 meter lång och lyftverktyg och transportdoningar var inte av dagens klass. Så vi var 30 man som mest och hela installationen tog bortåt tre år att få färdig.

□

1910 fick Janne ischias i vänster ben. Han blev oförmögen till sitt vanliga arbete, men kunde tidvis sitta och laga säckar. När han inte ens kunde sitta vid detta jobb gav han sig på att meta eller fiska på annat sätt.

Nu när synen har blivit för svag för egna snickerier sysselsätter sig Janne med att sandpappra och finslipa snickerier som andra gubbar tillverkat.

I vanliga fall tjänade han 2.50–3 kr per dag men vid sjukdom var det svårt att få det att gå ihop. Man hade en sjukkasse som betalade ut en krona om dagen i 80 dagar, sen var det slut.

Janne sökte allt vad läkare som fanns i trakten, men ingen kunde bota honom. Då fick han höra talas om en kvacksalvare vid Mösseberg. Han lyckades få låna 50 kronor av disponenten och dem spenderade han, vartenda öre, på den där kvackaren. Och blev bra efter första kuren och har inte haft känning av sin åkomma sedan dess.

– Att betala tillbaka de pengarna gick som en dans, skrattar Janne. Jag var ju frisk och arbetsför igen.

Janne flyttade till Kinnesäter som 86-åring. Hälsan var lite skrabbig då men den tog sig snart nog. På Kinnesäter tog han upp nyodlingar för trädgårdsland och odlade potatis, pumpor och andra grönsaker. På vintern snickrade han och höll sig igång.

□

Personalen tycker mycket om Janne. Han är mäktig poppis bland flickorna och han svarar rappt och munhuggs glatt med dem när de träffas i korridoren.

En sådan ålderdom med humör och vigör är en nåd att bedå om för oss alla.

Olov Ahlström